

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 06. 01. 2013

Číslo DUMu: VY_32_INOVACE_18_CJL_1

Ročník: III.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Jazyk a komunikace

Tematický okruh: Skladba

Téma: Nepravidelnosti větné stavby a chyby ve větné stavbě

Metodický list/anotace:

Žáci se seznámí s nejčastějšími chybami ve větné stavbě a nepravidelnostmi větné stavby; pokusí se je prakticky poznat, budou umět odstraňovat chyby. Možno využít jako procvičování a opakování učiva, zvláště ve 4. ročníku.

ZVLÁŠTNOSTI A NEPRAVIDELNOSTI VĚTNÉ STAVBY

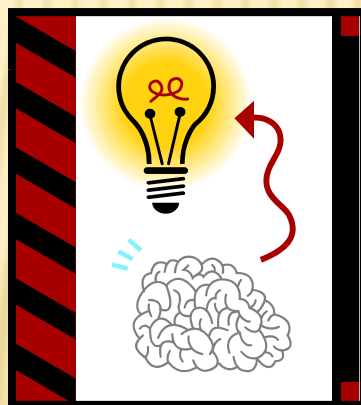
V projevech mluvených i psaných dochází k různým odchylkám od pravidelné větné stavby

(někdy jsou úmyslné – slouží k ozvláštnění textu; většinou ale jsou neúmyslné = chybné odchylky a dochází k narušení větné struktury)

Zvláštnosti větné stavby

- **Oslovení** (Kam jdeš, Petře?)
- **Citoslovce** (Hej, kam jde?)
- **Samostatný větný člen** (Škola, ta dokáže potěšit.)
- **Vsuvka** (To jsem, musím se přiznat, tak nemyslel.) = věta nebo výraz související s větou, ale nejsou do ní mluvnicky začleněny
- **Elipsa** = výpustka (Dám si jedno. = jedno pivo)
- **Aposiopeze** = nedokončená věta (Utíkej, nebo tě...)

Po vyplnění polí v následující křížovce vám v prvním vodorovném řádku vyjde označení pro jednu z častých chyb ve větné stavbě!

Obr. 1

1. Negace
2. Výpustka
3. Interpunkční znaménka
4. Latinsky 2. pád
5. Přenesení pojmenování na základě vnější podobnosti
6. Mluva zájmových skupin

Z	E	U	G	M	A
Á	L	V	E	E	R
P	I	O	N	T	G
O	P	Z	I	A	O
R	S	O	T	F	T
	A	V	I	O	
		K	V	R	
		Y		A	

Řešení:
Zeugma

Chyby ve větné stavbě

- **Anakolut** = vyšinutí z větné vazby (Přítel, když včera přišel, **bylo mu smutno**. = Přítel, když včera přišel, byl smutný.)
- **Zeugma** = zanedbání dvojí vazby (**Zajímal se** a četl **nejnovější zprávy**. = Zajímal se o nové zprávy a četl je.)
- **Kontaminace** = směšování vazeb (**Mimo Ládi** tu byli všichni. = Mimo Láďu – mimo koho, co; kromě koho, čeho)
- **Atrakce** = skladebná spodoba (**Spoustě lidem** to nevysvětlíš. = Spoustě lidí to nevysvětlíš.)

VYHLEDEJTE V NÁSLEDUJÍCÍCH VĚTÁCH CHYBY VE VĚTNÉ STAVBĚ A NEPRAVIDELNOSTI VĚTNÉ STAVBY; CHYBY SE POKUSTE ODSTRANIT

Co s tím zbytkem? On mi, zdá se, nechce naslouchat. Lenka, ta byla u nás ve třídě nejkrásnější. Čert aby tě... Au, co děláš? Pavle, už nezlob! Hokejisté, zvyklí na větší hřiště, když přijedou do Ameriky, špatně se jim hraje. Měl rád a obdivoval se svému učiteli. Jejich dcera se z němčiny učí málo. Děkuje literárnímu kroužku žáků vedeného Pavlem Novým.

ŘEŠENÍ:

- ✗ Elipsa
- ✗ Vsuvka
- ✗ Samostatný větný člen
- ✗ Aposiopeze
- ✗ Citoslovce
- ✗ Oslovení
- ✗ Anakolut – Našim hráčům, zvyklým na větší hřiště, se v Americe špatně hraje.
- ✗ Zeugma – Měl rád svého učitele a obdivoval ho.
- ✗ Kontaminace – Jejich dcera se málo učí němčinu; neprospívá z němčiny, protože se málo učí.
- ✗ Atrakce – Děkujeme literárnímu kroužku vedenému Pavlem Novým.

CITACE, ZDROJE A LITERATURA

- ✖ Obr. 1: Zdroje klipartů: MS Office, Verze : 14.0.6123.5001
- ✖ MGR. MUŽÍKOVÁ , Olga a kol. *Odmaturuj z českého jazyka*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2007, ISBN 80-7358-082-9.